

Utlåtande i ärende ang. publicering av forskningsresultat (dnr 3779/2025)

Rektor har till rådet överlämnat ett ärende på grundval av uppgifter som lämnats av det vetenskapliga ombudet.

Av de lämnade uppgifterna framgick bland annat att det finns samarbetssvårigheter mellan en tidigare anställd postdoktor, vars anställning avslutades planenligt efter fem år, och den seniore forskare som leder ett forskningsprojekt i vilket den tidigare anställda deltagit. Forskningen rör möjligheterna att på visst sätt behandla ett specifikt allvarligt sjukdomstillstånd.

Samarbetssvårigheterna manifesterades under senare tid genom att postdoktorn begärde att en artikel med de forskningsresultat som uppnått snarast skulle publiceras, medan forskargruppledaren meddelade att manuskriptet inte kunde lämnas in för publicering innan en patentansökan hade lämnats in.

Forskargruppledaren hade också, inför en patentansökan, föreslagit att ett avtal skulle träffas mellan ett av denne ägt företag och postdoktorn genom vilket den senare i egenskap av med-uppfinnare (co-inventor) mot ersättning överlät sina rättigheter till bolaget.

Forskargruppledaren har på eget initiativ yttrat sig över uppgifterna och då även bilagt viss e-postkorrespondens med postdoktorn.

Rådets bedömning

Rådet konstaterar inledningsvis att de arbetsmiljöproblem som tidigare må ha förelegat inte omfattas av rådets prövning.

Rådet konstaterar vidare att det inte råder något tvivel om att forskargruppledaren delar uppfattningen att postdoktorn bidragit till forskningen på sådant sätt att hen ska vara medförfattare till en artikel om resultaten och att hen varit delaktig i den uppfinning som en patentansökan skulle avse.

Den avgörande frågan är om en forskargruppledare mot postdoktors vilja kan avvakta med publiceringen av ett vetenskapligt arbete med hänvisning till att en patentansökan först måste lämnas in.

Rådet har i tidigare ärenden konstaterat att det knappast är rimligt att en tilltänkt medförfattares ståndpunkt får fördröja eller hindra spridning av ett arbete som dennes kollegor anser vara klart för publicering. Det kan kräva att de

övriga vinnlägger sig om att låta arbetet få ett innehåll som så långt möjligt endast vilar på de bidrag som de själva har lämnat.¹

Situationen är emellertid annorlunda när forskningen lett fram till resultat som skulle kunna utgöra en patenterbar uppfinning. Enligt de anvisningar som gäller vid KI bör forskare överväga att avvakta med publicering av sådana forskningsresultat till dess en patentansökan har inlämnats.² Denna rekommendation ges eftersom patent endast kan meddelas "på en uppfinning som är ny i förhållande till vad som blivit känt före dagen för patentansökan" (1 kap. 2 § patentlag, 1967:837).

Rådet kan inte finna annat än att det i detta fall varit befogat att försöka säkerställa att en patentansökan lämnas in innan forskningsresultaten publiceras.

I en sådan situation måste intressena hos dem som medverkat till att ta fram eventuellt patenterbara forskningsresultat tillgodoses. I detta fall har forskargruppledaren föreslagit att postdoktorn mot ersättning helt överlåter sina rättigheter till ett av denne ägt bolag. Det framgår emellertid av ingiven e-postkorrespondens att forskargruppledaren varit och är beredd att diskutera även andra lösningar för att reglera hur en patentansökan bör hanteras dem emellan.

Rådet finner sammanfattningsvis att avvikelse från god forskningssed inte har förekommit i ärendet och föreslår rektor att fatta beslut i enlighet därmed.

Ärendet har föredragits av ledamoten Per Tornvall.

Mats Melin

Helena Scarabin

¹ Rådet utlåtande i ärende dnr 1511/2022.

² KI:s riktlinjer för immateriella tillgångar (dnr 1-610/2017).